

Schaktövervakning vid Djurröd Kyrka

Håkan Petersson

Schaktövervakning 2021
L1991:7377
Djurröd 36:1
Djurröd
Kristianstad
Skåne län

SYDSVENSK ARKEOLOGI
RAPPORT 2021:45

År	Generationer 25 år/gen.		Perioder		Kronozon	År	Generationer
e.Kr.						e.Kr.	
	18	historisk tid (HT)	nyare tid				
1550	8	senmedeltid (SMT)		historisk tid		1550	
1350	6	högmedeltid (HMT)	medeltid			1350	
1200	6	tidigmedeltid (TMT)				1200	
1050						1050	
	10	vikingatid (VIK)			subatlantisk		
800	10	vendeltid (VEND)	yngre järnålder			800	
550	6	folkvandringstid (FVT)				550	
400	8	yngre romersk järnålder (YRJÄ)		järnålder		400	
200	8	äldre romersk järnålder (ÄRJÄ)	äldre järnålder			200	
Kr.f.						Kr.f.	
	20	förromersk järnålder (FRJÄ)					
500						500	
700	8	yngre bronsålder VI (YBÄ VI)				700	
900	8	yngre bronsålder V (YBÄ V)	yngre bronsålder			900	
1100	8	yngre bronsålder IV (YBÄ IV)			bronsålder	1100	
1300	8	äldre bronsålder III (ÄBÄ III)				1300	
1500	8	äldre bronsålder II (ÄBÄ II)	äldre bronsålder			1500	
1700	8	äldre bronsålder I (ÄBÄ I)				1700	
	10	senneolitikum II (SN II)				1950	
1950	14	senneolitikum I (SN I)	senneolitikum		subboreal		
2300						2300	
	20	mellanneolitikum B (MN B)					
2800			mellanneolitikum			2800	
	20	mellanneolitikum A (MN A)					
3300	8	tidigneolitikum II (TN II)				3300	
3500						3500	
	20	tidigneolitikum I (TN I)	tidigneolitikum				
4000						4000	
	60	ertebøllekultur					
5500					atlantisk	5500	
	40	kongemosekultur		stenålder			
6500						6500	
6900			mesolitikum		boreal	6900	
8000	124	maglemosekultur			preboreal	8000	
9600						9600	
f.Kr.			senpaleolitikum		yngre dryas	f.Kr.	

Schaktövervakning vid Djurröd kyrka

Håkan Petersson

Utgiven av: Sydsvensk Arkeologi
Box 134
291 22 Kristianstad
044-13 58 00
www.sydsvenskarkeologi.se

Djurröd kyrka
Håkan Petersson

Schaktövervakning 2021
L1991:7377
Djurröd 36:1
Djurröd, Kristianstad i Skåne län
Sydsvensk Arkeologi Rapport 2021:45

© Sydsvensk Arkeologi 2018

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagbilder: Bilder från Djurröd kyrka, forndok (bild 1) samt fotograf Ylva Wickberg (bild 2 och 3) och Håkan Petersson (bild 4).

Kartmaterial: Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, I2014/00893

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Syfte och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	5
Referenser	6
Ordlista	7
Administrativa uppgifter	8
Kartbilaga	9

Figur 1. Skånekarta med undersökningsområde markerat

Figur 2. Utdrag ur Vägkartan med Djurröd kyrka och Djurröds gamla bytomt markerad

Sammanfattning

I samband med att det utfördes arbeten med vatten och avlopp för ny toalett i Djurröd kyrka, utförde Sydsvensk arkeologi en schaktövervakning av anläggningsarbetet på Djurröd gamla bytomt. Det framkom ingenting av arkeologiskt intresse vid övervakningen.

Inledning

Vä-Skepparslöv pastorat drog nya VA-ledningar i grusgångar på Djurröds kyrkogård, mellan bårhus beläget nordväst om kyrkan och kyrkans norra tornfasad. Schaktning skulle föregå till ett djup av 1,3 meter. Länsstyrelsen fattade beslut (dnr: 431-33466-2020) om att arbetet skulle utföras under arkeologisk övervakning då äldre gravar eller andra fornlämningar kunde påträffas.

Fältarbetet genomfördes under 3 dagar (15, 19 och 22 mars 2021). Under arbetets gång blev sträckningen för ledningsdragning ändrad pga. osäkerhet om var det gick att koppla sig på befintliga VA system. Detta klargjordes med länsstyrelsen genom telefonsamtal. Karta i bilaga visar den slutgiltiga placeringen av schakten.

Syfte och metod

Syftet med schaktövervakningen var att se om anläggningsarbetena av ny VA ledning berörde fornlämningen. Med tanke på djupet antogs det vara möjligt att påträffa gravar. Metodiskt övervakades schaktningen för ledningsdragning av arkeolog vid ett antal tillfällen under tre dagar. Förutom schakten som dokumenterades digitalt, framkom inga fornlämningar som behövde undersökas ytterligare.

Topografi och fornlämningsmiljö

Djurröd kyrka är en del av Djurröds gamla bytomt, med en storlek av cirka 350 x 50-130 m och ligger NNV-SSÖ för Djurröds nuvarande by. Området är i dag bebyggd med en kyrka, och fyra gårdar samt en skolbyggnad. Igenom området går också Djurröds byväg. Byns äldsta skriftliga belägg är enligt ortnamnsarkivet i Lund, 1439. Området präglas av fullåkers slättlandskap. I närområdet finns endast enstaka fornlämningar i form av boplatser och fossil åkermark.

Området har tidigare förundersökts i samband med schaktövervakning i 2006 (Bolander 2006), dock utan att något av antikvariskt intresse framkom.

Undersökningsresultat

Schaktövervakningen visade att området innanför kyrkogårdsmuren upp till tornets norra sida var omrörda massor fyllda med sten och i övrigt grus och eller morän. Området utanför vad mer homogent av sandigt grus med enstaka stenar.

Undersökningarna resulterade inte i några fynd eller anläggningar av kulturhistoriskt intresse.

Referenser

Bolander, A. 2006. Schaktning på Djurröds kyrkogård. Förundersökning/schaktningsövervakning, RAÄ 36, Djurröds socken 1035, Kristianstads kommun, Skåne län. Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne. Arkivrapport

Ordlista

Anläggning	Arkeologiska lämningar i form av nedgrävningar (t.ex. stolphål, gropar, hårdar, gravar etc.)
Artefakt	Ett föremål framställt av mänsklig hand
Avbaning	Borttagande av jordlager med grävmaskin
Boplatz	Område med lämningar från hus eller fynd som indikerar närvaro med vardagliga sysslor.
Bytomt	Lämningar efter skattlagd eller mantalssatt bebyggelseenhet. Indikeras av kulturlager, husgrunder eller andra lämningar. Ska ha tillkommit före 1850. Utsträckningen ofta avgränsad efter äldsta kartmaterial, vilket även visat sig överensstämma väl med tidig historisk utbredning.
Fornlämning	Lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och är varaktigt övergiven. Lämningen behöver vara tillkommen före år 1850, eller i fråga om fartygslämning, förlöst före 1850 (Kulturmiljölagen 2 kap.). Se även RAA-nr.
Fossil åker	Varaktigt övergiven åkermark, formad genom äldre tiders bruksmetoder
Lösfynd	Enstaka fynd som inte återfunnits i anläggning. Oftast rör det sig om fynd som påträffats i matjorden.
RAA-nr	Inventarienummer i Riksantikvarieämbetets tidigare fornlämningsregister
Sökschakt	Schakt som öppnas med grävmaskin, vanligen en skopbredd (1,6–1,8 m). Används främst i samband med arkeologisk utredning och syftar till att lokalisera och avgränsa fornlämning.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi projektnr:	200066
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-33466-2020
Datum för beslut:	2021-02-04
Län:	Skåne län
Kommun:	Kristianstad kommun
Socken:	Djurröd socken
Fastighet:	Djurröd 36:1
Koordinatsystem:	SWEREF 99TM
X koordinat:	6206246
Y koordinat:	430575
Fältarbetstid:	2021-03-15 2021-03-22
Antal arbetsdagar:	3 dagar
Antal arkeologtimmar:	16 timmar
Undersökt yta:	85 m ²
Platschef:	Håkan Petersson
Personal:	Håkan Petersson & Ylva Wickberg
Företagare:	Vä-Skepparslöv pastorat
Tidigare undersökningar:	tidigare undersökning
Fynd:	Inga fynd
Dokumentationsmaterial:	Regionmuseet Kristianstads arkiv

Kartbilaga

Schaktövervakning Djurröd kyrka

SYDSVENSK ARKEOLOGI RAPPORTSERIE 2021

1. Hovby 50:95. Arkeologisk utredning 2020. Kristianstad kommun, Skåne län. Åsa Berggren.
2. Dricksvattenledning mellan Grevie kyrkby och Rammsjö. Arkeologisk förundersökning 2020. Båstad kommun, Skåne län. Sebastian Liahaugen.
3. Del av Tygelsjö 54:2 och 54:31. Tygelsjö socken, Malmö kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2018. Fredrik Grehn & Therese Ohlsson.
4. Lockarp 27:15. Lockarp socken, Malmö kommun, Skåne län. Avgränsande arkeologisk förundersökning 2020. Fredrik Grehn.
5. Östra Kasern 3, 5 och 6. Arkeologisk utredning 2020. Kristianstad kommun och stad, Skåne län. Thomas Linderöth.
6. Gonarp 3:77. Arkeologisk utredning 2020. Näsum socken, Bromölla kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
7. Mars 1, Ängelholm. Arkeologisk förundersökning 2020. Rebbelberga socken. Ängelholms kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
8. Viarp 5:70. Arkeologisk förundersökning 2020. Förslöv socken, Båstad kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
9. Bunkeflo 6:8 Arkeologisk förundersökning 2020. Bunkeflo socken, Malmö kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
10. Megaliter, menhirer och bebyggelse från tidigneolitikum, senneolitikum och yngre bronsålder-yngre järnålder. Arkeologisk undersökning inför utbyggnad till fyrspårsträff längs Södra stambanan mellan Lund Ringvägen och Flackarp. Flackarp socken, Staffanstorps kommun, Skåne län. Magnus Andersson, Magnus Artursson, Kristian Brink och Fredrik Strandmark (red.).
11. VA-ledning inom och vid Ripa by. Kombinerad AU 1 och AU 2. Ripa by, Kristianstad kommun, Skåne län. Sebastian Liahaugen.
12. Grav- och boplatsoområde inom Ängelholm 2:38. Arkeologisk utredning steg 2 2020. Rebbelberga socken, Ängelholms kommun, Skåne län. Sebastian Liahaugen.
13. Tidigneolitikum vid Levräsön. Arkeologiska undersökningar/ schaktövervakningar 2019. Råby 11:5, Ivetofta socken, Bromölla kommun, Skåne län. Tony Björk.
14. Renvattenledning. Norra Ugglarp till Vombverket. Arkeologisk förundersökning 2019. RAÄ Veberöd 21:1, Bonderup 54 m.fl. Veberöd 19:1, 48:1, S. Ugglarp 1:1 m.fl. Bonderup, Veberöd och Vombs socknar, Lunds kommun i Skåne län. Karina Hammarstrand Dehman & Sebastian Liahaugen.
15. Degeberga 20:48. Invid Baltiska villan. Arkeologisk utredning steg 2 år 2020. Degeberga socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Ylva Wickberg.
16. Håslöv 5:1. Arkeologisk avgränsande förundersökning 2020. Gustav Adolf socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Fredrik Grehn.
17. Falsterbo 16:9. Fördjupad förundersökning. Falsterbo socken, Vellinge kommun, Skåne län. Sebastian Boström.
18. Degeberga 107:6. Söder om Tingsvägen. Arkeologisk utredning steg 2 år 2020. Degeberga socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Ylva Wickberg.
19. VA-ledning Yngsjö 10:21 m. fl. Åhus socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Ylva Wickberg.
20. Schaktningsövervakning inom bastion Landskrona. Citadellstaden 2:1, Landskrona stad, Skåne län. Sebastian Liahaugen.
21. Skepparslöv 7:10 m. fl. Arkeologisk undersökning år 2017. Skepparslövs socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Kristian Brink och Ylva Wickberg.

22. Helsingborg 2018 – 2019. Generellt beslut gällande fornlämning Helsingborg 42. Arkeologiska förundersökningar 2018 – 2019. Helsingborgs stad och kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
23. Del av Bunkeflo 7:8. Arkeologisk förundersökning 2020. L1988:1300, L1985:609. Bunkeflo socken, Malmö kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
24. Vankiva 9:6. Ett järnåldersgravfält. Arkeologisk förundersökning 2020. Vankiva socken, Hässleholms kommun, Skåne län. Åsa Berggren.
25. Contregarden lokaliseras. Utanverk vid Kristianstads befästningar. Arkeologisk förundersökning 2020. L1990:493 stadsbefästningar. Claes Pettersson.
26. Åraslöv 10:16. Invid Åraslövs gamla kyrkplats. Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte. Nosaby socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Ylva Wickberg.
27. Ängelsbäck 16:6. Avgränsande förundersökning 2021. Grevie socken, Båstad kommun, Skåne län. Fredrik Grehn.
28. Vä 2:72. Arkeologisk förundersökning 2020. L1987:7626/Vä 271. Vä socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Fredrik Larsson.
29. Ett bronsåldersgravfält vid Nöbbelöv. Arkeologisk förundersökning 2020, Nöbbelöv 11:24, Vä socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Tony Björk.
30. Vellinge 68:14. Arkeologisk förundersökning 2020. Vellinge 68:14, Vellinge socken, Vellinge kommun, Skåne län. Sebastian Boström & Fredrik Grehn.
31. Fältvallen. Del av Kristianstads 1700-talsbefästning, Kartering med georadar 2021. L1990:493. Kv. Bastionen 1, Kristianstad, Skåne län. Claes Pettersson & Lars Winroth
32. VA-ledning Stehag – Billinge. Arkeologisk utredning, steg 2, & arkeologisk undersökning/schaktningsövervakning 2019 – 2020. RAÄ Billinge 115:1 m fl. Billinge och Stehags socknar, Eslövs kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
33. Kvarteret Fliten. Schaktningsövervakning på Österportskolan i Malmö, Malmö kommun, Skåne län. Andreas Nilsson
34. Vattenledning mellan Västra Karup och Grevie. Arkeologisk utredning steg 2 längs Skrockahögsvägen år 2021. Grevie socken, Båstad kommun, Skåne län. Ylva Wickberg.
35. Skanör 2:1 Schaktningsövervakning. Arkeologisk undersökning 2020. Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, Skåne län. Joakim Frejd.
36. Tygelsjö 54:2. Schaktningsövervakning. Arkeologisk undersökning 2021. RAÄ L1988:7174. Tygelsjö socken, Malmö kommun, Skåne län. Joakim Frejd.
37. Sallerup 180:8 m fl. Arkeologisk utredning 2021. Sallerup 180:8 & Husie 172:386, Husie socken, Malmö kommun, Skåne län. Fredrik Grehn.
38. Ingelstad 5:4 & 5:5. Arkeologisk utredning 2021. Ingelstad 5:4 & 5:5, Västra Ingelstad socken, Vellinge kommun, Skåne län. Fredrik Grehn.
39. Hyggesvandra med jordsond. Avgränsande förundersökning av fossil åkermark. Arkeologisk förundersökning 2021, L1988:8812, Bjärsgård 3:37, Östra Ljungby, Klippan kommun i Skåne län. Håkan Petersson.
40. Sankt Petri kyrkogård. Schaktningsövervakning 2020. Malmö stad, Skåne län. Therese Ohlsson & Helene Wilhelmson.
41. Från Nymölla till Valje. Arkeologisk utredning steg 1. Gualöv och Ivetofta socknar, Bromölla kommun, Skåne län. Åsa Berggren.

42. Jägersro Travbana. Arkeologisk utredning och förundersökning 2021. Rosengård 130:406, Västra Skrävlinge & Husie socken, Malmö kommun, Skåne län. Fredrik Grehn.
43. Härlöv 50:27, 50:53 och 50:53. Arkeologisk förundersökning 2020. Kristianstad socken och kommun, Skåne län. Therese Ohlsson
44. Näsby 35:47. Arkeologisk utredning steg 2. Näsby socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Andreas Nilsson
45. Schaktningsövervakning vid Djurröd kyrka, L1991:7377, Djurröd 36:1, Djurröd, Kristianstad, Skåne län. Håkan Petersson

DET UPPDRAGSARKEOLOGISKA SYSTEMET

Inom det uppdragsarkeologiska systemet utförs arkeologiska undersökningar som vilar på Kulturmiljölagen (1988: 950 – KML). Undersökningarna baseras på beslut av länsstyrelsen och utgör ett villkor för att en Företagare skall ges tillstånd för ingrepp i fast fornlämning.

Arkeologiska undersökningar kan göras i tre etapper: utredning, förundersökning och undersökning. De olika delarna är led i en process som i första hand syftar till att bevara fornlämningen, vilket är grundtanken i Kulturmiljölagen.

Den arkeologiska utredningen kan göras i två steg: Steg 1 innebär att befintligt underlagsmaterial sammanställs i form av en byråinventering och att en fältinventering genomförs. Steg 2 innebär sökschaktsgrävning med grävmaskin. Syftet med den arkeologiska utredningen är att identifiera och lokalisera fornlämningar som berörs av ett arbetsföretag. Utredningen utgör ett beslutsunderlag till Länsstyrelsen inför prövning av tillstånd för ingrepp i fornlämning, och utgör även ett planeringsinstrument för Företagaren (den som avser utföra ett arbetsföretag).

Om det vid den arkeologiska utredningen påträffas under mark dolda fornlämningar, eller om det redan finns kända fornlämningar inom ett område, kan Länsstyrelsen besluta om en arkeologisk förundersökning. En arkeologisk förundersökning innebär som regel schaktgrävning med grävmaskin. Arbetet innebär att ett representativt urval av fornlämningen undersöks. Syftet med den arkeologiska förundersökningen är att avgränsa fornlämningen och fastställa dess vetenskapliga potential. Förundersökningen utgör ett beslutsunderlag till Länsstyrelsen inför prövning av tillstånd till ingrepp i fornlämning, och utgör även ett planeringsinstrument för Företagaren.

Baserat på resultat från förundersökningen gör Länsstyrelsen en bedömning om fornlämningen bedöms vara välbevarad och ha vetenskaplig potential för att gå vidare till en arkeologisk undersökning. Syftet med en arkeologisk undersökning är att undersöka, dokumentera, analysera och tolka lämningar och fynd för den aktuella fornlämningen, samt att besvara de vetenskapliga frågeställningar som fornlämningen anses ha potential att ge svar på. Efter en arkeologisk undersökning hävs lagskyddet enligt 2 kap. Kulturmiljölagen.

Inom det uppdragsarkeologiska systemet finns tre olika aktörer: Länsstyrelsen prövar tillstånd, beslutar och utövar tillsyn (uppdragsgivare). Företagaren söker om tillstånd och bekostar undersökningen. Undersökaren utför arkeologiska undersökningar (uppdragstagare).

Detta är en mycket kortfattad beskrivning av det uppdragsarkeologiska systemet. En mer fullständig information kan hämtas under följande länk: http://samla.raa.se/xmlui/bitstream/handle/raa/8473/Varia%202015_9.pdf?sequence=1

Här finns vägledning för tillämpningen av Kulturmiljölagen (1988:950), Uppdragsarkeologi (2 kap.) enligt Riksantikvarieämbetets föreskrifter och allmänna råd.

Djurröd kyrka

Under tre dagar i mars 2021 genomförde Sydsvensk arkeologi AB en schaktövervakning på Djurröds gamla bytomt i anledning av att pastoratet önskade dra in VA i kyrkan. Inget av arkeologiskt intresse framkom.